

BIULETYN KOWIEŃSKI

W I L B I

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3.

Nr.

Wilno, dn.18 listopada 1932 r.

762.

T r e ś ć n u m e r u :

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .

Dział.Str.

1. Radjo wileńskie a "Rytas".-

I. 1.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

2. Próby Voldemarasa w kierunku porozumienia ze Smetoną.-III.	"	"
3. Rewizja w klasztorze jezuitów w Kownie.-	"	"
4. Pierwsze posiedzenie Przedstawicielstwa Studentów.-	"	"
5. Sprawa ustawy o wzmocnionej ochronie państwa.-	"	2.
6. Amnestja w rocznicę przewrotu grudniowego.-	"	"
7. Projekt ustawy o syndykatach w Radzie Stanu.-	"	"
8. Zmiany w programie nauczania w szkołach średnich.-	"	"
9. Sprawa projektu ustawy prasowej.-	"	"
10. Projekt ustawy o sądzie administracyjnym.-	"	"
11. Ze zjazdu naczelników powiatów.-	"	"
12. Redukcja budżetu państwowego.-	"	"

X

X

X

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .

R a d j o w i l e Ń s k i e a "R y t a s". "Rytas" /244.XI.32/: Radjo Polskie w Wilnie, by wydawać się więcej litewskiem, transmi-
tuje od czasu do czasu tematy litewskie. 15 b.m. transmitowało Radjo
wileńskie trochę litewskiej muzyki i piosenek. M.in. zademonstrowa-
ło Radjo płytę z piosenką Kutkauskasa "Śpiew dziewcząt". Mimo, iż
Polacy przechwalają się kulturą litewską, jednak szkoły litewskie
i inne instytucje kulturalne w Wileńszczyźnie ciemieją.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WENWĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

P r ó b y V o l d e m a r a s a w k i e r u n k u p o r o z u -
m i e n i a z e S m e t o n ą . "Liet. Žinios" /261.XI.32/: "Tautos
Balsas" w Nr. 12 piszą: Litwini umieją służyć, rozskławiać innych,
odbywać pracę w imieniu innych lecz sami u siebie tych rzeczy wyko-
nywać nie umieją. Dziś z zazdrością patrzą Litwini na Włochy, które
niedawno z okazji 10-lecia faszyzmu pokazały całemu światu, co
przez tak krótki czas zrobiły. Z postępem Włoch zaczął się liczyć
cały świat. Są to owoce pracy jednego zdolnego człowieka - Musso-
liniego. Nie należy wątpić, że inny również byłby obraz Litwy i
inaczej na Litwę spojrzalby świat 17 grudnia 1936 r., gdyby nie to
fortunne zdarzenie. Stare przysłowie powiada "lepiej później, niż
nigdy". Precz więc z rękami, które to utrudniają. Litwini szczerze
wyczekują, kiedy wreszcie przywódcy litewskiego ruchu narodowego
podadzą sobie ręce. Wtedy zapomną Litwini niedawną bolesną przesz-
łość i z tem jeszcze większym entuzjazmem niż po 17 grudnia 1936 r.
i z tem większem zdecydowaniem staną do pracy, by wyprowadzić swój
naród w jaśniejszą przyszłość i by wyzwolić zagrabiony przez wro-
gów - Polaków gród Gedymina.

Nie trzeba tłumaczyć, dodają od siebie "Liet. Žinios", o
kim tu mowa.

R e w i z j a w k l a s z t o r z e j e z u i t ó w w K o w -
n i e . "Liet. Žinios" /262.XI.32/: Niedawno zauważono w Kownie nie-
legalne odezwy z hasłami "pracujmy, ruszajmy się, walczmy" oraz
"precz ze szpiegami". Policja kryminalna wyjaśniła, że kolporta-
rzem tych odezw zajmują się Józef Bernotas, Antoni Kimsza i młody
jezuita Laukajtis. W wyniku rewizji, dokonanej w klasztorze jezui-
tów, znaleziono sto kilkanaście odezw podpisanych przez "Sztab Ko-
mitetu Wolności i Prawdy". Wykryto też klisze i papier, przygo-
wany do druku odezw. Jeden z kolporterów Bernotas odbywał już w
swoim czasie więzienie za działalność komunistyczną.

P i e r w s z e p o s i e d z e n i e P r z e d s t a w i c i e l -
s t w a s t u d e n t ó w . "Dzień Kow." /261.XI.32/: W dn. 15 listopa-
da odbyło się pierwsze posiedzenie Przedstawicielstwa Studentów. W
trakcie posiedzenia usiłował odczytać m.in. deklarację przedstawi-
ciel frakcji polskiej p. Z. Ugiński. Wrzawa, która powstała na sali
nie pozwoliła mówcy wykonać swego zamiaru. Dopiero po dłuższej prze-
wie sekretarz posiedzenia p. Borysewicz /frakcja polska/ przeczytał
deklarację, która brzmiała, jak następuje: "Frakcja polska przedsta-
wicielstwa Studentów, stwierdzając: 1/ że na uniwersytecie rozpoczy-
na się ruch przeciwko studentom nielitwinom, są podnoszone kwestje
"numerus clausus" i używania wyłącznie języka litewskiego, a agi-
tacja przedwyborcza odznaczała się ekscesami przeciwko nielitwinom;
2/ że autonomia uniwersytetu i obecny ustrój życia akademickiego sta-
ją się coraz bardziej obiektem napaści; 3/ że wspomniane wyżej zja-
wiska naruszają potrzebną dla pomyślnej pracy Przedstawicielstwa
atmosferę wzajemnego zaufania pomiędzy poszczególnymi grupami, oś-
wiadcza, iż przy wyborach do prezydium będzie mogła poprzeć tylko
te grupy, które niewątpliwie będą stały na straży autonomji uniwer-
sytetu i praw Przedstawicielstwa Studentów oraz walczyły z przeja-
wami nietolerancji narodowościowej na uniwersytecie".

W wyniku narad międzyfrakcyjnych ustalono, że prezydium utworzą wyłącznie ugrupowania litewskie, przyczem wejdą doń przedstawiciele atejtininków, bloku korp.litew., t.zw."santarve" oraz bloku stow.wydziałowych, a "varpinincy" i tautinincy, popierając prezydium, sami wejdą tylko do komisji. W ten sposób została utworzona poraz pierwszy od kilku lat wyłącznie litewska większość, rozporządzająca 27 głosami.

Po przerwie nastąpiły wybory prezydium i komisji. Na prezesa został obrany p.J.Sztaupas /atejt./, na viceprezesa p.A.Briedis /"santarv."/, na I sekretarza p.Cyviniskas /"santarv."/, na II sekretarza p.Bajerczus /atejt./, na skarbnika p.Padalskis /blok wydz.

Następnie obrano en bloc komisję ekonomiczną, prawną, sportu i turystyki, prasową i rewizyjną, przyczem do tej ostatniej wszedł również przedstawiciel fr.polskiej p.Z.Ugiański.

Sprawa ustawy o wzmocnionej ochronie państwa."Dzień Kow."/261.XI.32/:Gabinet Ministrów przesłał do Rady Stanu, celem poczynienia zmian, projekt ustawy o wzmocnionej ochronie państwa. Przyjęcia tego projektu ustawy należy się spodziewać w marcu 1933 r.

Amnestja w rocznicę przewrotu grudniowego."Dzień Kow."/261.XI.32/:Dn.17 grudnia przypada 6 rocznica objęcia władzy przez narodowców. W związku z tą rocznicą przewidziana jest szeroka amnestja więźniów politycznych i kryminalnych.-

Projekt ustawy o syndykatach w Radzie Stanu."Dzień Kow."/261.XI.32/:M-stwo Skarbu przesłało do Rady Stanu projekt ustawy o syndykatach. Ustawa ma być przyjęta przed Nowym Rokiem.

Zmiany w programie nauczania w szkołach średnich."Dzień Kow."/261.XI.32/:Jak podaje "Volksblat", M-stwo Oświaty zamierza wprowadzić różne zmiany do programu nauczania i zmienić ogólny porządek w szkołach średnich. Zmiany te mają być wzorowane na programie i porządku gimnazjów w Szwajcarii i w poniekąd w Łotwie.-

Sprawa projektu ustawy prasowej."Echo"/315.XI.32/:Z chwilą zakończenia przez Radę Stanu rozważania projektu ustawy prasowej, M-stwo Spraw.Wewn. zapozna prasę i czynniki zainteresowane z tym projektem.

Projekt ustawy o sędzie administracyjnym."Echo"/315.XI.32/:Opracowany został projekt ustawy o sędzie administracyjnym. Gabinet Ministrów będzie rozpatrywać ten projekt dopiero po Nowym Roku.

Ze zjazdu naczelników powiatów."Echo"/315.XI.32/:15 listopada minister Spr.Wewn.plk.Rustejko udzielił wywiadu prasowego w sprawie ostatniego zjazdu naczelników powiatów w Kownie:

Naczelnicy powiatów wygłosili na zjeździe sprawozdania, z których wynikało, że w r.b. wpływa podatków o 10% mniej niż w r.ub. W najgorszej sytuacji znajduje się pow.marjampolski ze względu na zadłużenie włościan. Zmudź znajduje się w sytuacji lepszej. Siła nabywczą włościan zmniejszyła się, na czym cierpią przemysłowcy. Daje się zauważyć silna tendencja do oszczędzania i do nabywania nieruchomości, zwłaszcza wobec stanienia materiałów budowlanych. Bezrobocie jest naogół nieznaczne. Trochę silniej występuje bezrobocie w Marjampolu i Możejkach. Skargi na administrację wcale nie wpływają, z czego można wnioskować, że aparat administracyjny działa sprawnie.

Redukcja budżetu państwowego."Dzień Kow."/261.XI.32/:Gabinet Ministrów postanowił zredukować budżet przynajmniej o 10% i zarządził odpowiednią redukcję wydatków poszczególnych ministerstw.

